

L'article del dia

ENCARA HI HA CLASSES SOCIALS

Catalunya, en contra del que diu la saviesa convencional, no és un país de capes mitjanes

VICENC
Navarro*

Un element central de la saviesa convencional del nostre país és que Catalunya és un país en què la majoria de la població és de classe mitjana. A favor d'aquestes tesis es presenten enquestes que mostren que la gran part de la ciutadania catalana s'autodefineix com de classe mitjana. Una conseqüència d'aquesta percepció és que termes com ara burgesia, petita burgesia i classe treballadora, per exemple, han desaparegut pràcticament de la nostra cultura política i mediàtica.

Aquesta percepció que nodreix la nostra saviesa convencional xoca, no obstant, amb la realitat que mostra que Catalunya està composta per classes socials, incloent-hi burgesia, petita burgesia, classe mitjana professional de renda alta, classe mitjana de renda baixa i classe treballadora, dividida al seu torn en qualificada i no qualificada.

LA CLASSE treballadora i les classes mitjanes de renda baixa representen les classes populars. Segons l'enquesta metropolitana de Barcelona, la classe treballadora representa el 70% de la població de la regió metropolitana de Barcelona, que al seu torn suposa el 68% de la població catalana. I la majoria d'aquesta classe es defineix com a classe treballadora.

El fet que en algunes enquestes la majoria de la població es defineixi com a pertanyent a la classe mitjana ens deu al fet que es pregunta, d'una manera molt esbiaixada, si pertanyen a la classe alta, a la classe mitjana o a la classe baixa, amb la qual

cosa, la majoria, com és lògic, respon que pertany a la classe mitjana.

La burgesia, petita burgesia i classe mitjana de renda alta, representen el 30% de la renda superior de la població de Catalunya i exerceixen una enorme influència en les institucions mediàtiques i polítiques del país. És el sector de la població que configura la saviesa convencional, incloent-hi la definició de Catalunya com un país de classes mitjanes.

En aquesta saviesa convencional el tema nacional identitari (redefinint el que és Catalunya i la seva relació amb Espanya) és central. Tota la realitat que ens envolta (de la Constitució europea a la interpretació de la nostra història) s'analitza amb un prisma identitari. En aques-

El tema identitari emmascara les greus diferències que es donen a la societat catalana

ta saviesa convencional es considera que els grans problemes existents a Catalunya es deuen a la dilució del seu caràcter nacional i al desequilibri de forces amb la resta d'Espanya.

Sense minimitzar la importància d'aquests temes, el fet és que amb excessiva freqüència aquesta temàtica n'amaga una de molt més important que l'anterior i sobre la qual hi ha un silenci gairebé ensordidor al nostre país. M'estic referint a l'enorme desequilibri de poder que les diferents classes socials tenen dins de Catalunya, una realitat que qüestiona i posa en dubte que obtenir més recursos per a Catalunya signifiqui, automàticament, que hi hagi d'haver més recursos per a les classes populars del nostre país.

L'experiència dels últims anys descuteix aquest supòsit. Tant el desenvolupament del tren d'alta velocitat (AVE) com les polítiques educatives de l'anterior Govern, per citar dos exemples, són mesures que siste-

màticament afavoreixen més unes classes socials que unes altres.

La Fundació Jaume Bofill acaba de publicar un estudi en què es mostra com el model educatiu català és un dels més classistes d'Espanya. Fins l'any passat, el Govern de la Generalitat era el govern autonòmic que més subvencionava les escoles privades (on van primordialment els fills del 30% de renda superior del país), a costa d'una de les despeses públiques per alumne en l'escola pública (on van els fills de les classes populars) més baixes d'Espanya (i de la Unió Europea dels 15 estats, d'abans de l'ampliació).

NO ÉS GENS estrany, per tant, que el rendiment acadèmic dels primers sigui –com mostra l'informe– molt més gran que el dels segons. Catalunya –el país que segons la saviesa convencional no té classes socials– posseeix un dels sistemes educatius més classistes de la Unió Europea, i reproduïx una de les estructures socials més polaritzades dels Quinze.

Aquesta polarització apareix també en una altra dada: segons les estadístiques de mortalitat publicades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, un burgès viu a Catalunya 10 anys més que un treballador no qualificat, una de les mortalitats diferencials per classe més elevades en l'Europa dels Quinze, dada ignorada en la majoria dels mitjans d'informació del nostre país, incloent-hi els públics.

Sembla com si a causa de la centralitat del tema identitari en aquests mitjans sigui més important l'idioma que s'utilitza en els certificats de defunció (així com en altres documents oficials) que el fet que la mortalitat diferencial entre les classes socials a Catalunya sigui de les més altes de la UE-15.

Encara un altre exemple d'aquesta selectivitat temàtica de classe en

la saviesa convencional de Catalunya és la falta d'atenció cap a la violència laboral, cosa que dona com a resultat que el nostre país sigui un dels països de la UE-15 amb un nombre més alt de morts a causa de les pobres condicions laborals dels treballadors que estan en situació precària. Com a conseqüència de la important (tot i que encara insuficient) correcció del desequilibri del poder entre homes i dones al nostre país, un assumpte que, amb raó, ha adquirit una gran transcendència i atenció mediàtica és el de la violència domèstica o masclista. El nombre de defuncions a la feina a causa de les condicions laborals precàries ofereix, no obstant, una xifra quatre

Importen poc les morts laborals i que un obrer visqui 10 anys menys que un burgès

vegades més gran sense que ni tan sols sigui utilitzat el terme de violència laboral en la narrativa que defineix tal drama.

Un repte important del nou Govern catalanista i d'esquerres hauria de ser el de corregir aquest enorme desequilibri de poder de classe existent dins de Catalunya, que explica que sistemàticament es doni més importància als temes identitaris que als de vida quotidiana de les classes populars. Com a part d'aquesta correcció, el nou Govern també hauria d'intentar redefinir i qüestionar la saviesa convencional del país, un tema en el qual no comptarà amb el suport de la majoria dels mitjans d'informació i persuasió (incloent-hi els públics), que continuaran reproduint la saviesa convencional que sentència que som un país de classes mitjanes. ■

*Catedràtic de Polítiques Públiques de la Universitat Pompeu Fabra.